

[Trkiy v Rusiya - toqquan v uzlaan strategiya](#)

.Rusiya il Trkiynin varisi olduqlar ar v Osmanl dvrnd zaman-zaman toqquduu tarixi gerklkdir

AranNews- Trkiyd Davudolu dnmi qapand, amma Yldrm dnminin balandn demk tindir. nki 65-ci hkumtin trkibini formaladran yeni Ba nazir Binli Yldrmn daha ox prezident Rcb .Tayyip rdoann klgsind qalaca proqnozladrlr

Onun AKP-nin sdri seildiyyi qurultayda “hr ey etdik, amma yeni konstitusiyaya ehtiyacmz var v biz bunu edcyik” demsi d bu ehtimal gclndirir. Shbt ssverm yolu il seiln prezidentin slahiyytlnin artrlmasndan gedir v gman ki, Davudolunun yola salnmasn ardndan balanan rdoan dnmind bu, ba verck. rdoan-Davudolu tandeminin pozulmasna sbb d mhz yeni konstitusiya mslsind fikir ayrlnn olmas idi. Trkiy prezidentinin yeni kabinetl uzun zamandr mzakirsi gedn konstitusiyan qbul etdircyi bhsizdir. Bu baxmdan, nmzd hr ks .rdoann da dediyi kimi, “Yeni Trkiyni” grck

Burada sas dndrn suallardan biri yeni Trkiynin xarici siyastind, xsusil Rusiya il “soyuq mharib” atmosferind olan mnasibtlrind hr-hans dyikliyin olacana dairdir. Sualn “Yldrm dnmind Rusiyaya mnasibt nec olacaq?” formasnda qoyuluu yanl olard. nki Yldrmn Ba nazirlik dvrnd daxili siyastl mul olaca, daha dqiq desk, rdoann nzarti altnda ilycyi aydndr. Xarici siyast birbaa prezident rdoan trfindn aparlacaq. Bu baxmdan, “yeni dvrnd rdoan .Rusiya il buzlar ridckmi?” sual nmzdki proseslr fon verir

Rusiya il Trkiynin hl varisi olduqlar ar v Osmanl dvrnd zaman-zaman toqquduu tarixi gerklkdir. Lakin Suriyada Rusiya tyyarsinin vurulmas il nticlenn mlum olaya qdr iki lk arasnda siyasi v iqtisadi sferada mkdaln inkiafnda ciddi irlilyi var idi. Xsusil Trkiy Rusiyan onu ailsin almayan Avropaya qar gcl alternativ kimi istifad edir, Rusiya is Trkiyni tk qald meydanda zn dayaqa hesab edirdi. Putinin “rdoan sil kiidir” demsi ikitrfli mnasibtlrin .xarakteriz edilmsi n n yax nmun hesab oluna bildir

Bir tyyarnin vurulmas il blgd btn siyasi tarazlq alt-st oldu v ortaya “bu kim lazmi idi?” sual xd. Cavab aq kild grnr: Rusiya-Trkiy mnasibtlrinin pozulmasndan qazanan trf Qrbdir. Maraqldr ki, Ukrayna bhrandan sonra Rusiyaya qar baladlan sanksiya siyastind Trkiynin mvqeyi Moskvann ayaqda dayana bilmsin imkan yaratd. kitrfli ticart laqlri hesabna Kreml rhbriyyi ruslar tin rtrl zlmkdn xilas ed bildi. Bel demk mmkns, bu gn qdr Rusiyan dik dayanaraq, Qrb meydan oxumasnda Trkiynin pay olub. V bel bir mqamda iki lkni bir-birin .qar qoyacaq hadis ba vermli idi

slind tyyar hadissin qdr Rusiyan Suriya siyasti onun Ankara il toqqumasn rtldirmidi. Xsusil Suriyada Ankarann qbul etmdiyi sd rejimi il birlikd Trkiynin blgdki sas daya olan trkmanlara qar hcumlar ruslarn “trk dayan” itirmsin aparann proses idi. Bel grnr ki, qardurma tdrin formalamd. Lakin tyyar hadissi bu prosesin finaln gtirdi v regionun iki .sas gc “soyuq mharib” dnmin qdm qoydu

.Hm ruslar, hm d trklr itirn trf oldu. Hr ey Qrbinn ssenarisin uyun kild davam edir

.Rusiya Qrb qarsnda sas dayan itirdi

.n byk iqtisadi mkdalndan, hminin, regionda sas bazarndan mhrum oldu

.Qrb Rusiya il mbarizd z n Trkiydn “bufer zona” dzld bildi

.Avropann Rusiya qazndan imtina ssenarisin ngl olan “Trk axn” layihsi tarix oldu

.Trkiy Avropann qarsnda alternativini itirdi

Bu amillrin srasn uzatmaq olar, lakin fakt budur ki, trk-rus savandan qazanan trf Qrb .oldu

V burada sas dndrn msl beldir: Trkiy bu tly nec dd, daha dorusu, o tyarnin vurulma mrini .kim verdi? Ax, vurulan Su-24 tyarsin qdr rus qrclar bir ne df Trkiy srhdini pozmodu

.Bu suallar fonunda Davudolunun postundan uzaqladrlmas haqda iddia n plana xr ddi: Rusiya-Trkiy bhrann banisi kimi Davudolunun ad kilir. ddiaya gr, rus tyarsini "vur" mrini o verib v bunu biln ruslar da n ox onu ittiham edirdi. Ba nazirlik dvrnd Davudolu Rusiya il mnasibtlrin istilmsin qar xb. Htta bunun fonunda "Davudolu Qrbn adam idi" .iddialar da sslnir

.Burada bir-birinin ksi olan iki ehtimal ola bilr

.Birinci: rdoan Rusiya il mnasibtlri dzltnk n Davudolunu yola salmaq mcburiyytind qalb kinci: Trkiy qonu lkrl "sfr problem siyasti"ni gtirn Davudolu Rusiya il mnasibtlrin .yaxlamasna alb v bu rdoann siyastin zidd olub

Rusiya-Trkiy mnasibtlrinin Davudoludan sonrak dnmd nec inki af edcyi myyn suallara cavab tapmaqda kmk edck. Amma bir sra amillr, o cmln Qrb faktorunu glcyi dumanl olsa .da gstrir

Trkiy v Rusiya: toqquan v uzlaan strategiya

Balkanlar, Qafqaz, Xzr hvzsi, Orta Asiya: Ankara v Moskvann tarix boyu mbariz apard strateji nqlr bunlardr. V bura artq Yaxn rqi d lav etmk olar. Xsusil regionda sas gc olmaq .urunda Trkiy ranla yana, daim Rusiya il d toqquub

.ki lkni birdirn strategiya is toqquan maraqlara rmn, bir-birin ehtiyaclarinn olduunu gstrir :qtisadi

.ki lk arasnda 20 milyarddan artq ticart dvriyysi var idi .1

.Rusiya turistlrinin n ox Trkiy axn etmsi bu lkni iqtisadiyyatna tkan verirdi .2

.Trkiy Rusiyann byk enerji resurslarinn Avropa bazarna xnda sas tranzit idi .3

Trkiyd 20 milyard dollarlq "Akkuyu" AES-in tikintisini Rusiyann "Rosatom" irkti hyata .4 .keirirdi

:Siyasi

Rusiya Trkiy n Avropann qarsnda sas alternativ idi. Ankara onun rtrini qbul etmyn Qrb .1 .qarsnda "Rusiya il yaxnlama" manevrini edirdi

Rusiya da Qrb mbarizd Trkiydn sas dayaq olaraq istifad edirdi. Su-24 tyarsinin .2 .vurulmasndan sonra Putinin "Trkiy arxadan zrb vurdu" dey bildirmsi d tsadfi deyildi

Uzlaan maraqlar bundan sonra rdoann Rusiya il buzlar ridcyi ehtimaln gclndirir. Artq rsmi .Bak da iki lk arasnda vasiti ola bilcyini bir daha dil gtirdi

Rusiya v Trkiy arasnda olan mnasibtlrdki grginlik Azrbaycan narahat etmy bilmz. " Prezident lham liyev Azrbaycan trfinin Trkiy v Rusiya arasndak grginliyin azaldlmas v aradan qaldrlmas n sylr gstrmy hazrln ifad edib. Bak Rusiya v Trkiy arasndak mnasibtlrd grginliyin aradan qaldrlmasna alr. Kemi deyil, glcy ynln birg faliyyt Azrbaycan v btn region n mhm hmiyyt malikdir", dey Prezidentin kmkisi li Hsnov mayn 25-d "Sputnik .Azrbaycan"a msahibsind byan etdi

Bu aqlamann yenidn gndm glmsi rsmi Baknn Binli Yldrmn ba nazir olduu Trkiy il .Rusiyann yaxnlaa bilcyi ehtimaln dyrlndirdiyini gstrir

Amma mvcud siyasi mnasibtlrd bzi mqamlar Rusiya-Trkiy yaxnlamasnn tin olaca .proqnozunu n xarr

Qrb faktoru: Artq mlum msldir ki, rus-trk sava Qrb srf edir. Rusiyaya qar sanksiyalarn balad dvrđ Trkiynin buna qoulmamas Ankara n bir sra tinliklr yaratmd. Qardurma ssenarisinin mkmmml ildiđi bir vaxtda Ankarann yenidn Moskvann zn glmsi n Avropada, n d okeann o taynda qbul edilmeyck. Htta rdoan bunu ists bel, myyn manelrin yaradlaca .bhsizdir

Yaxn rđ: Qrb Suriyada Trkiy-Rusiya mharibsin qđr dadc addmlar ata bilr v bu, onun n o qđr d tin olmayacaq. nki Rusiya-Trkiy yaxnlamasnda sas manelrdn biri mhz Suriya faktorudur. Ankara qti kild sđin getmsini tlb edir, Rusiya is bunun ksini. sđin getmsi ruslarn Yaxn rđd son qalasnn itirilmsi demkdir. Bu baxmdan, Kremlin Trkiy il mnasibtlri .dzltmk namin Suriyadan vaz kecyi mmknsz gnr

Qaz amili: Trkiy-Rusiya arasnda buzlarn rimsi avtomatik olaraq "Trk axn" layihsinin yenidn gndm glmsi demkdir. Bu layih Avropann qaz bazarnda sxdran Rusiya n hyati hmiyyt ksb edir. Trkiy d "Trk axn" il regionda sas tranzit rolunu gclndir bilr. Amma Qrbın buna imkan vermeyci bhsizdir. nki artq Rusiya qazna qar ciddi alternativlr taplb, Cnub Qaz Dhlizi layihsi zrind ciddi i gedir v Trkmnistan qaznn da Transxzr layihsi il bura qoulma ehtimallar dyrlndirilir. Qrb bu layih il hm Avropann Rusiyadan enerji aslln aradan qaldrmaq, hm d Balkanlardan balayaraq, Orta Asiyaya qđr corafiyada ruslar knc sxdrmaq .siyastini izlyir

Bununla yana, artq Trkiynin z d Azrbaycan v rb lkrindn lav tbii qaz almaqla Rusiya .mnbsindn imtina yolunu seib

tin rt: Rusiya Trkiy il mnasibtlrin brpas n Moskvann irli srđy rt d prosesi tinldirir. Ruslar hesab edir ki, Trkiy Su-24 tyarsin gr zr istmlidir. Ankarann bunu qbul etmsi is Trkiynin haqsız vziyyt dmsin gtirib xarar, hminin, lknin nfuzunun zdlmsi il nticlđ bilr. Trkiy .rhbrliyinin buna gedcyi inandrc deyil

Geosiyasi toqquma: AKP hkumti "Yeni Trkiy"ni yaratmaqda israrldr. Bu Trkiy znn regional gcn qaytarmaq, Osmanl dnmindki tsir dairsini qismn d olsa brpa etmk niyytinddir. Bu yolda Trkiy mtlq kild Rusiya il toqquur. Demli, hr-hans fors-major situasiya ba verms, yeni /dnmd d Ankara-Moskva mnasibtlrinin normallaaca ehtimal azdr. /yknews.az